

Zemědělci nesouhlasí s Evropskou zelenou dohodou, vyjeli na protest do ulic

15.9.2022 - Barbora Pánková a Vladimír Pícha | Agrární komora ČR

Agrární komora ČR a Zemědělský svaz ČR vyzývají ministry zemědělství i Evropskou komisi, aby požadavky Zelené dohody pro Evropu a navazujících strategií (Farm to Fork či Biodiversity strategy) upravili v souladu s dnešní realitou ve smyslu ekonomickém i politickém, zejména s ohledem na válku na Ukrajině. Některé ambiciózně nastavené cíle Green Dealu si odporují a v důsledku jejich uplatňování dojde k výraznému snížení konkurenceschopnosti evropského zemědělství vůči ostatním částem světa.

„Udělejme z výzvy Green Deal výzvu Real Deal. Není možné, abychom dobrovolně utlumili zemědělskou výrobu v evropských zemích, kde platí velmi přísná pravidla pro ochranu přírody, ochranu zvířat a pro bezpečnost potravin a museli se více spoléhat na dovoz potravin z mimoevropských zemí, které ani zdaleka nedosahují současných ekologických standardů Evropské unie,“ vyzývá prezident Agrární komory ČR Jan Doležal.

Současně Zemědělský svaz ČR, Agrární komora ČR, zemědělské organizace Slovenska, Polska, Maďarska, Bulharska, Chorvatska, Estonska, Litvy a Rumunska požadují, aby byla o rok odložena nová pravidla pro rozdělení zemědělských dotačních podpor a zemědělci i dozorové organizace měli dostatek času se na takto zásadní změny připravit.

„Od začátku příštího roku mají platit nová pravidla společné zemědělské politiky, ale zemědělci stále nevědí, za jakých podmínek mají hospodařit. Nevědí, zda letos založené porosty splní podmínky nových pravidel. Neustále se měnící podmínky, stoupající environmentální požadavky a pravidla, která často jdou proti sobě, nezajišťují potřebnou stabilitu agrárního sektoru. Navíc s sebou nesou ztrátu produkce potravin, obrovský růst nákladů a také byrokracie, které nejsou řešeny a které zemědělce demotivují,“ říká předseda Zemědělského svazu ČR Martin Pýcha.

Pro nezávislé posouzení vlivu změn v národním strategickém plánu pro provádění Společné zemědělské politiky EU na české zemědělství a zemědělské podniky nechaly obě české zemědělské organizace zpracovat dopadovou studii u mezinárodní poradenské společnosti KPMG. Z výsledků studie vycházející z veřejně dostupných dat vyplývá, že plánované změny vládní dotační politiky budou mít negativní dopad na přibližně 2000 zemědělských podniků. V krátkém až střednědobém časovém horizontu u nich může v důsledku výrazného snížení podpor a dalších ekonomických vlivů dojít k nedostatku finančních prostředků, což bude mít nepříznivý dopad na jejich konkurenceschopnost, a povede ke zpomalení inovací a snižování produkce. Povede to k útlumu české produkce především náročnějších potravin, jako je živočišná výroba, ovoce nebo zelenina. Studie poukazuje na to, že rentabilita tuzemské zemědělské produkce řady komodit dosahuje bez započtení dotací záporných hodnot. Potvrzuje se tím role zemědělských dotací, které pomáhají dosáhnout ziskovosti u většiny potravin, snižují cenu pro konečného spotřebitele, čímž plní roli i v sociální oblasti. Zkrácením podpor pro rozhodující producenty dojde ke snížení rentability a utlumování výroby především náročnějších komodit, snížení soběstačnosti ve většině zemědělských komodit, zvýšení dovozů a cen potravin.

Příklady dopadů Zelené dohody pro Evropu na české zemědělství:

1. Neúměrné zvýšení požadavků na ekologickou zemědělskou výrobu může vést k výraznému

útlumu produkce, kterou bude nutné dovézt ze třetích zemí. U těchto potravin ale nebude možné ověřit, že byly dodrženy vysoké evropské standardy výroby, a budou dovezeny za cenu vyšší environmentální zátěže.

2. Požadavek Zelené dohody pro Evropu hovoří o plošném omezení minerálních hnojiv o 20 procent do roku 2030. Současně Evropská unie chce omezit počty hospodářských zvířat v jednotlivých zemích. Tyto dva požadavky jdou proti sobě, protože při sníženém využití průmyslových hnojiv a nižším počtu zvířat nebudou zemědělci hnojit ani přírodními, ani průmyslovými hnojivy, což se podepíše na výnosech plodin a výsledném objemu produkce.
3. Zelená dohoda pro Evropu počítá s omezením přípravků na ochranu rostlin o 50 procent do roku 2030 ve všech členských státech EU. Tento požadavek nepříznivě ovlivní ty státy, mezi které patří i Česká republika, ve nichž se pesticidy používají již mnohem méně. Čeští zemědělci snížili podle oficiálních statistik za posledních pět let spotřebu přípravků na ochranu rostlin o 16 procent, zatímco naopak například Francie, Polsko, Španělsko, Maďarsko či Rakousko spotřebu pesticidů zvyšují. Další prudké snížení může významně negativně ovlivnit výsledek tuzemské zemědělské výroby a tím i množství dostupných lokálních potravin.
4. Přísnější pravidla pro střídání plodin podle požadavků Evropské unie považujeme za potřebné, nicméně v řadě případů nereálné. Zde vidíme prostor pro větší flexibilitu a rozložení těchto cílů do delšího časového úseku.
5. Kritizujeme mimořádně vysoké požadavky na procento půdy, kterou bude nutné tzv. uvést do klidu. Podstatu tohoto záměru chápeme a podporujeme, avšak přechod ze současných 3 až 4 procent půdy v tomto režimu považujeme za požadavek na 10 procent za nevhodný, příliš ambiciózní a ohrožující výslednou produkci dostatku potravin. Zejména v situaci, kdy celková výměra zemědělské půdy klesá.
6. Čeští zemědělci rovněž protestují proti omezení maximální velikosti výměry plochy oseté jednou plodinou na 30 hektarů, v erozně ohrožených oblastech na 10 hektarů. Realita českého zemědělství i zemědělství řady dalších zemí, kde se pěstují plodiny na mnohem větších plochách, je zcela jiná. Pokud chceme uspokojit poptávku po dostatečném množství kvalitních potravin za dostupné ceny, je tento požadavek prakticky nerealizovatelný.
7. Čeští zemědělci by měli rozšířit plochy obhospodařované v režimu ekologického zemědělství na 25 procent plochy zemědělské půdy do roku 2030. V ekologickém režimu se v Česku hospodaří na 540 tisících hektarech, což činí 15,3 procenta zemědělské půdy. V Polsku se jedná o pouhých 3,5 procenta, v Německu o 10,2 procenta a ve Francii 8,8 procenta. V českém prostředí je samozřejmě rozšíření těchto ploch možné, ale bude to znamenat nižší produkci potravin a vyšší ceny pro spotřebitele. Navíc každý obyvatel Česka utratí podle oficiálních statistik za biopotraviny každý rok kolem 550 korun a biopotraviny se na celkové spotřebě potravin a nápojů podílejí pouhými 1,77 procenty.

<https://www.akcr.cz/txt/zemedelci-nesouhlasí-s-evropskou-zelenou-dohodou-vyjeli-na-protest-do-ulic>